

**แนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้
ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดกำแพงเพชร**
**Guidelines for Developing Ability in Learning Management
of Morality-Teaching Monks in the Schools in Kamphaeng Phet Province**

กัญเกียรติ ศิริพานิช สมบูรณ์ สุขแก้ว คำสอน และเกรียงศักดิ์ สุวรรณวัจน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

E-mail: kukriet.s@psru.ac.th

Received: April 18, 2019; Revised: May 16, 2019; Accepted: May 17, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพแนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน 3) ทดลองใช้แนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน 4) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดกำแพงเพชร ทั้งหมด จำนวน 140 รูป ตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จำนวน 8 รูป ครูสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 12 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินทักษะ และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีความต้องการอยู่ในระดับมาก
2. วิธีการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
3. ผลการทดลองใช้แนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีดังนี้
 - 3.1 พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 - 3.2 ทักษะปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี
 - 3.3 ความพึงพอใจต่อความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาความสามารถ การจัดการเรียนรู้ พระสอนศีลธรรม

Abstract

This research aimed to 1) study the needs of the ability development in learning management for the morality-teaching monks in the schools, 2) create and examine quality of guidelines to develop the ability in learning management for the morality-teaching monks in the schools, 3) try out the guidelines to develop the ability in learning management for the morality-teaching monks in the schools, and 4) study the attitudes towards the guidelines to develop the ability in learning management for the morality-teaching monks in the schools. The target group included 140 monks who taught morality in the schools in Kamphaeng Phet Province. The samples, selected by purposive sampling, were 8 monks teaching morality and 12 teachers teaching for the social studies, religion, and culture department. The research instruments were a questionnaire, an interview form, an evaluation form, and a satisfaction form. The statistics were percentage, mean, standard deviation and t-test.

The research results were as follows.

1. The overall of the four aspects of the needs of the ability development in learning management for the morality-teaching monks in the schools was at a high level.

2. The approaches used to develop the ability in learning management for the morality-teaching monks in the schools were appropriate and possible at the highest level.

3. The results of the trial of the guidelines for developing the ability of the morality-teaching monks in learning management for the morality-teaching monks in the schools were as in the following details:

3.1 The morality-teaching monks had knowledge and ability in learning management after the trial higher than that before the trial with the statistical significance at the level of .05.

3.2 The overall of the skills of the implementation of the morality-teaching monks in learning management was at a good level.

3.3 The overall of the satisfaction towards the ability in learning management of the morality-teaching monks in the schools was at the highest level.

4. The attitudes towards the guidelines for developing the ability in learning management of the morality-teaching monks in the schools were at the highest level.

Keywords: Guidelines for Developing Ability, Learning Management, Morality-Teaching Monks

บทนำ

การจะพัฒนาคนไทยให้มีคุณธรรมและจริยธรรมนั้น สามารถดำเนินการได้โดยใช้หลักธรรมทางศาสนา เพราะศาสนามีหลักธรรมที่ทำให้คนเป็นผู้มีคุณภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ อีกทั้งพลเมืองในประเทศไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติไทยและเป็นสถาบันหลักของสังคมไทยที่แทรกอยู่ในวัฒนธรรมและวิถีดำเนินชีวิตของคนไทย ดังนั้นเด็กไทยสมควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับวัยและเป็นประโยชน์แก่ชีวิตอย่างแท้จริงตั้งแต่เริ่มแรก โดยที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 โดยข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงวัฒนธรรมกับกระทรวงศึกษาธิการในการสนับสนุนให้พระสงฆ์เข้าไปสอนศีลธรรมในโรงเรียนทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา เพื่อปลูกฝังให้นักเรียน นักศึกษามีความรู้คู่คุณธรรม สามารถนำไปบูรณาการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีความสุขและสามารถนำหลักธรรมไปพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ การสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีความไม่พร้อมอยู่หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์หรือด้านการวัดและประเมินผล โดยเฉพาะพระที่เข้าไปสอนไม่ได้มีความรู้ด้านวิชาชีพครูโดยตรง กำหนดคุณสมบัติเพียงว่าผู้ที่เข้าสอนศีลธรรมในโรงเรียนต้องจบนักธรรมเอกหรือประโยค 1-2 ขึ้นไป หรือสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 แห่งคือ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หรือเป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นตรีขึ้นไป (กรมการศาสนา 2549) ซึ่งพระสอนศีลธรรมที่มีคุณสมบัติดังกล่าวแล้วไม่ได้บ่งชี้ว่าจะต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านวิชาชีพ ดังที่พระธรรมโกศาจารย์ ได้กล่าวไว้ว่าจุดอ่อนของพระที่เข้าไปสอนศีลธรรมในโรงเรียนก็คือ ความรู้ในเรื่องวิชาครู การจัดทำแผนการสอนซึ่งจะต้องหาแนวทางแก้ไข จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ในด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสพัฒนา ภาวะคุกคาม ตามแผนยุทธศาสตร์พระสอนศีลธรรม ฉบับที่ 11 (2555-2559) พบว่า ในด้านจุดอ่อน พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกเฉพาะพระที่มีคุณวุฒินักธรรมชั้นเอก, เปรียญธรรม 3 ประโยค และปริญญาตรีด้านพระพุทธศาสนา ในภาพรวมยอมรับว่ามีความรู้ด้านพระพุทธ

ศาสนา แต่ยังคงขาดประสบการณ์ในด้านการถ่ายทอดหรือเทคนิคการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานพระสอนศีลธรรม 2558)

โรงเรียนที่สังกัดจังหวัดกำแพงเพชรมีพระสอนศีลธรรมเข้าไปสอนจำนวน 140 รูป ครอบคลุม 11 อำเภอ ในจังหวัดกำแพงเพชร โดยที่แต่ละโรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญ ของโครงการรวมทั้งจุดอ่อนตามการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม พบว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่มีความเสี่ยงต่อด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการขาดคุณธรรมจริยธรรม ด้านสุขภาพจิต ด้านการใช้ยาเสพติด ด้านการพนัน ด้านชู้สาว และด้านทะเลาะวิวาท โดยใช้วิธีการสอนตามแนวหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมในสิ่งที่ดีต่อนักเรียน ให้นักเรียนได้เข้าใจพระสงฆ์ได้เข้าใจวัดซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถนำมาเป็นเครื่องมือยึดเหนี่ยวจิตใจ และนำหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิต ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยเป็นแนวทางในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโครงการพระสอนศีลธรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพแนวทางการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
3. เพื่อทดลองใช้แนวทางการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายคือพระสอนศีลธรรมจังหวัดกำแพงเพชรทั้งหมด จำนวน 140 รูป เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถาม ความต้องการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์วิธีการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจากพระสอนศีลธรรมดีเด่น จำนวน 2 รูป และครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 2 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแนวทางการพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน นำผลที่ได้มาร่างวิธีการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน แล้วนำไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 รูป/คน เครื่องมือการวิจัยได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้แนวทางการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้แนวทางการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อน/หลัง กับพระผู้สอนจำนวน 8 รูป โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง หลังจากนั้น ประเมิน 1) ความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

2) ความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 3) ทักษะปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอนของพระผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบทดสอบและแบบประเมินทักษะ

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ตัวอย่าง ได้แก่ พระสอนศีลธรรมที่ทำหน้าที่สอนศีลธรรมในโรงเรียน ที่กำหนดไว้ 4 โรงเรียน จำนวน 8 รูป ครูสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 12 คน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาความต้องการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

1.1 ด้านการวิเคราะห์หลักสูตรและเขียนแผนการสอน โดยภาพรวมมีระดับความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่นชัดเจนปฏิบัติได้จริง มีความต้องการพัฒนาสูงสุด รองลงมาคือ การกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นมาตรฐานและตัวชี้วัดในรายวิชาพระพุทธศาสนา ข้อที่มีความต้องการพัฒนาดำสุด คือ การร่วมกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและโครงสร้างรายวิชาพระพุทธศาสนา

1.2 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีระดับความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาในวิชาพระพุทธศาสนา และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเรียนการสอนในวิชาพระพุทธศาสนา มีความต้องการพัฒนาสูงสุด รองลงมาคือ การจัดทำเอกสารและสื่อประกอบในการเรียนรู้ ข้อที่มีความต้องการพัฒนาดำสุดคือ การจัดหาสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

1.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีระดับความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สามารถศึกษาข้อมูลนักเรียนเพื่อออกแบบการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา มีความต้องการพัฒนาสูงสุด รองลงมา คือ ใช้รูปแบบวิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวิชาพระพุทธศาสนา ข้อที่มีความต้องการพัฒนาดำสุด คือ พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชน

1.4 ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีระดับความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้อ และผู้เรียน มีความต้องการพัฒนาสูงสุด รองลงมาคือ การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อที่มีความต้องการพัฒนาดำสุด คือ วัดผลและประเมินผลครอบคลุมพัฒนาการของผู้เรียน

โดยสรุปพบว่า ความต้องการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีความต้องการอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการวิเคราะห์หลักสูตรและเขียนแผนการสอน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยภาพรวมทุกด้าน

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับความต้องการ
1	ด้านการวิเคราะห์หลักสูตรและเขียนแผนการสอน	4.04	.11	มาก
2	ด้านการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน	4.27	.07	มาก
3	ด้านการจัดการเรียนรู้	4.07	.08	มาก
4	ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้	4.07	.08	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.11	.10	มาก

2. คุณภาพแนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมภายในโรงเรียน ทั้งด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 รูป/คน

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
1	หลักการและเหตุผลของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.80	.45	มากที่สุด
2	แนวคิดทฤษฎีของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.80	.45	มากที่สุด
3	วัตถุประสงค์ของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.80	.45	มากที่สุด
4	เนื้อหาด้านการวิเคราะห์หลักสูตรและเขียนแผนการสอนของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.80	.45	มากที่สุด
5	เนื้อหาด้านการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.60	.55	มากที่สุด
6	เนื้อหาด้านการจัดการเรียนการสอนของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.80	.45	มากที่สุด
7	เนื้อหาด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.60	.55	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 รูป/คน (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
8	ระยะเวลาในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.80	.45	มากที่สุด
9	กระบวนการดำเนินงานของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.40	.55	มาก
10	การวัดและประเมินผลของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.80	.45	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.72	.14	มากที่สุด

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ประเมินโดยผู้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 รูป/คน

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับความเป็นไปได้
1	หลักการและเหตุผลของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.80	.45	มากที่สุด
2	แนวคิดทฤษฎีของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.80	.45	มากที่สุด
3	วัตถุประสงค์ของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.40	.45	มาก
4	เนื้อหาด้านการวิเคราะห์หลักสูตรและเขียนแผนการสอนของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.80	.45	มากที่สุด
5	เนื้อหาด้านการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.80	.45	มากที่สุด
6	เนื้อหาด้านการจัดการเรียนการสอนของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.60	.55	มากที่สุด

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 รูป/คน (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับความเป็นไปได้
7	เนื้อหาด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.20	.45	มาก
8	ระยะเวลาในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.60	.55	มากที่สุด
9	กระบวนการดำเนินงานของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.80	.45	มากที่สุด
10	การวัดและประเมินผลของแนวทางการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.80	.45	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.66	.21	มากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้วิธีการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

3.1 พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความรู้ ก่อน - หลัง เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนา ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

การทดสอบ	$\bar{X}$	S	t
ก่อนอบรม	12.00	1.60	-10.28*
หลังอบรม	17.75	.70	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ทักษะปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอนของพระผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทักษะปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอน

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับทักษะ
1	สามารถนำความรู้จากการอบรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน	2.75	.46	ดี
2	สามารถจัดเตรียมเนื้อหาในการสอนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์	2.87	.35	ดี
3	สามารถใช้เทคโนโลยีประกอบการสอนได้	2.87	.35	ดี
4	สามารถควบคุมชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี	2.62	.52	ดี
5	วาจา กิริยา ท่าทาง ประกอบการสอนเหมาะสม	2.87	.35	ดี
6	มีความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอน	2.87	.35	ดี
7	สามารถใช้สื่อการสอนได้อย่างคล่องแคล่ว	2.87	.35	ดี
8	สามารถวัดผลและประเมินผลอย่างถูกต้อง ชัดเจนตรงกับวัตถุประสงค์	2.87	.35	ดี
	เฉลี่ย	2.82	.09	ดี

3.3 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนประเมินโดยครูพี่เลี้ยงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับความสามารถ
1	พระผู้สอนนำความรู้ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร, การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้, ด้านใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.75	.46	มากที่สุด
2	พระผู้สอนมีวินัยและตรงต่อเวลา	4.62	.51	มากที่สุด
3	พระผู้สอนสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ได้	4.87	.35	มากที่สุด
4	พระผู้สอนช่วยแบ่งเบาภาระให้ครูพี่เลี้ยง	4.84	.35	มากที่สุด
5	พระผู้สอนออกแบบสื่อการเรียนการสอนสวยงามน่าใช้	4.75	.46	มากที่สุด
6	พระผู้สอนมีเทคนิควิธีที่หลากหลายเหมาะกับนักเรียน	4.62	.51	มากที่สุด
7	พระผู้สอนสามารถส่งผลการเรียนของนักเรียนอย่างถูกต้องชัดเจน	4.62	.51	มากที่สุด
8	นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนของพระผู้สอน	4.75	.35	มากที่สุด
9	พระผู้สอนสามารถประสานงานกับครูพี่เลี้ยงได้	4.87	.35	มากที่สุด
10	พระผู้สอนสามารถทำให้นักเรียนรักในวิชาพระพุทธศาสนาได้	4.62	.51	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.75	.11	มากที่สุด

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีความเป็นประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางของการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับความคิดเห็น
1	ช่วยให้พระผู้สอนศีลธรรมมีการปฏิบัติงานเป็นทีมร่วมกับครูผู้สอน	4.60	.59	มากที่สุด
2	ช่วยให้พระผู้สอนศีลธรรมมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันมากขึ้น	4.80	.52	มากที่สุด
3	ช่วยให้พระผู้สอนศีลธรรมมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น	4.85	.36	มากที่สุด
4	ช่วยให้พระผู้สอนศีลธรรมทราบปัญหาและหาแนวทางในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	4.70	.57	มากที่สุด
5	ช่วยให้พระผู้สอนศีลธรรมสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องชัดเจน	4.80	.41	มากที่สุด
6	ช่วยให้พระผู้สอนศีลธรรมสามารถสร้างสื่อการสอนที่ทันสมัยได้	4.80	.41	มากที่สุด
7	ช่วยให้พระผู้สอนศีลธรรมสามารถออกแบบการวัดผลที่ถูกต้องตรงตามหลักวิชาการและเหมาะสมกับผู้เรียน	4.85	.36	มากที่สุด
8	ช่วยให้พระผู้สอนศีลธรรมมีทักษะในการจัดการเรียนการสอน	4.60	.59	มากที่สุด
9	กระบวนการของวิธีการมีประโยชน์ต่อการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	4.85	.36	มากที่สุด
10	ช่วยพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา	4.75	.44	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.76	.09	มากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาความต้องการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

1.1 ด้านการวิเคราะห์หลักสูตรและเขียนแผนการสอน โดยภาพรวมมีระดับความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่นชัดเจนปฏิบัติได้จริง มีความต้องการพัฒนาสูงสุด รองลงมาคือ การกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นมาตรฐานและตัวชี้วัดในรายวิชาพระพุทธศาสนา ข้อที่มีความต้องการพัฒนาดำสุด คือ การร่วมกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและโครงสร้างรายวิชาพระพุทธศาสนา

1.2 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีระดับความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาในวิชาพระพุทธศาสนา และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเรียนการสอนในวิชาพระพุทธศาสนา มีความต้องการพัฒนาสูงสุด รองลงมาคือ การจัดทำเอกสารและสื่อประกอบในการเรียนรู้ ข้อที่มีความต้องการพัฒนาดำสุด คือ การจัดหาสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

1.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีระดับความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สามารถศึกษาข้อมูลนักเรียนเพื่อออกแบบการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา มีความต้องการพัฒนาสูงสุด รองลงมาคือ ใช้รูปแบบวิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวิชาพระพุทธศาสนา ข้อที่มีความต้องการพัฒนาต่ำสุดคือ พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน

1.4 ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีระดับความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียน มีความต้องการพัฒนาสูงสุด รองลงมาคือ การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อที่มีความต้องการพัฒนาต่ำสุดคือ วัดผลและประเมินผลครอบคลุมพัฒนาการของผู้เรียน

โดยสรุปพบว่า ความต้องการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีความต้องการอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน, ด้านการจัดการเรียนรู้, ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้, ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร และเขียนแผนการสอน

2. แนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้พระสอนศีลธรรมภายในโรงเรียนด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้วิธีการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

3.1 พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ทักษะปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

3.3 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีความเป็นประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความต้องการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนได้พัฒนาไปมาก พระผู้สอนมิได้ศึกษาทางด้านนี้โดยตรง จึงมีความต้องการพัฒนาตนเองให้ทันยุคสมัย เพื่อให้เวลาจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ ศรีจันทวงศ์ (2550) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 พบว่า ครูควรได้รับการพัฒนาเทคนิควิธีการสอน การส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ด้านการวัดและประเมินแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังสอดคล้องกับ ธนบดี บัวใหญ่รักษา (2550) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านสวนหอมผางาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้น้อยมาก จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้านอย่างเร่งด่วน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ จิตติพร ทรรคนิยากร (2552) ได้การวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่าครูมีความต้องการพัฒนาด้านการจัดทำแผนการ

จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุด

2. แนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนไม่เหมาะสมและและมีความเป็นไปมากที่สุด สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) ได้รายงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก ระยะที่ 2 : จังหวัดอุดรธานี พบว่าการพัฒนาครูและผู้บริหารทำให้ครูจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ส่งผลให้โรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. การทดลองใช้แนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีดังนี้

3.1 พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นทั้งนี้เป็นเพราะหลังจากที่ได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการจากวิทยากรที่มีความชำนาญด้านการจัดการเรียนรู้โดยการนำเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการวิเคราะห์หลักสูตรและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ มาอบรมตลอดระยะเวลา 3 วัน โดยในระหว่างการอบรมมีผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เพื่อมุ่งไปที่กระบวนการและผลของการเรียนรู้โดยตรง เป็นการพัฒนาในระดับการเรียนรู้ใช้วิธีดึงข้อมูลจากกลุ่มมาสร้างเป็นกระบวนการเรียนรู้ แล้วส่งต่อไปให้กับผู้รับการอบรมทำให้พระผู้สอนทั้งหมดได้ความรู้และกระบวนการที่ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ส่งผลให้พระผู้สอนมีความรู้เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ จิตติพร วรรณนิยากร (2552) ได้การวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา อำเภอมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า หลังจากการพัฒนาครูด้วยการจัดการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงาน 5 ขั้นตอน ทำให้ครูทุกคนมีความรู้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และรุ่งทิพา จันทน์วัฒนวงษ์ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความสามารถของครูในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูมีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.2 ทักษะปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอนของพระผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เป็นเพราะหลังจากได้อบรมเชิงปฏิบัติการแล้วพระผู้สอนจะเข้าไปปฏิบัติการสอนจริงในโรงเรียนต่าง ๆ และได้มีการฝึกอบรมซึ่งทำโดยครูฝึก เพื่อขยายขีดความสามารถให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แล้วดึงศักยภาพของพระสอนศีลธรรมออกมาอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาในการฝึกอบรม ส่งผลให้ทักษะปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอนของพระผู้สอนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติการสอนผ่านการประเมินทักษะจากครูพี่เลี้ยง สอดคล้องกับ จิตติพร วรรณนิยากร (2552) พบว่าครูผู้สอนที่ได้เน้นการจัดกิจกรรมโดยการฝึกปฏิบัติ จะสามารถแสดงความคิดรวบยอดในด้านเนื้อหาการระบอบประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน และมีทักษะด้านการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น

3.3 ครูพี่เลี้ยงมีความพึงพอใจต่อความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะพระสอนศีลธรรมได้มีการวางแผนก่อนทำการสอน มีสื่อการสอนที่ทันสมัย สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกวิธี รวมทั้งสามารถวัดและประเมินผลได้อย่างถูกต้อง ช่วยแบ่งเบาภาระของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นอย่างมากจึงได้ผลการประเมินที่น่าพึงพอใจ สอดคล้องกับ จิตติพร วรรณนิยากร (2552) พบว่าครูมีเจตคติต่อครูต่อรูปแบบที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นซึ่งหลังจากการทดลองใช้และประสบความสำเร็จแล้ว

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะการอบรมเชิงปฏิบัติการและการติดตามประเมินผลในทุกขั้นตอนง่ายต่อการจัดกิจกรรมเป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยอย่างถูกต้องส่งผลให้เกิดประโยชน์ทั้งกับพระผู้สอนเอง

ครูพี่เลี้ยง นักเรียน และโรงเรียนที่พระผู้สอนเข้าไปปฏิบัติงานทำให้ผลการประเมินเป็นไปในทางที่ดีอย่างมาก สอดคล้องกับ รุ่งทิวา จันทน์วัฒนวงศ์ (2559) พบว่าหลังการใช้รูปแบบการส่งเสริมความสามารถของครูในการ ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดในศตวรรษที่ 21 นั้นมีความเป็นประโยชน์ต่อครู เนื้อหาสอดคล้องตามแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโดยเฉพาะรูปแบบการพัฒนา ครูเป็นลำดับขั้น เอื้อต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการพัฒนา มีความเป็นไปได้ในการฝึกปฏิบัติเป็น อย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการนำข้อมูลความรู้ท้องถิ่น ชุมชน มาบูรณาการ ในการจัดการสอนของพระสอนศีลธรรม จึงควร เพิ่มเติมข้อมูลดังกล่าวเข้ามาในระหว่างการอบรมเชิงปฏิบัติการของพระผู้สอนเพิ่มเติม

2. แนวทางการวางแผนระยะเวลาในการอบรมไม่เพียงพอต่อการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ของพระ สอนศีลธรรมในโรงเรียน ดังนั้นการนำผลการวิจัยไปใช้จึงควรให้พระผู้สอนได้ฝึกวิธีการหาความรู้เพิ่มเติมและครูพี่ เลี้ยงจะต้องคอยติดตามตลอดระยะเวลาในการสอนจริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยในด้านจิตวิทยาการสอนของพระผู้สอนเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมในทุกมิติของการจัดการ เรียนการสอน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับอนุเคราะห์ จาก รองศาสตราจารย์ ดร. สุขแก้ว คำสอน ประธาน กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.เกรียงศักดิ์ สุวรรณวัจน์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการในการสอบปากเปล่า ผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์หลักสูตรสาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ทุกท่าน รวมทั้งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย รองศาสตราจารย์ ดร.สุวารี สุวัฒนา และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ขอกราบ ขอบพระคุณนักวิชาการทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ที่ปรากฏนามในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเคารพ ขอ ขอบพระคุณคณะครู พระผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นตัวอย่างในการทดลอง คุณงามความดีของ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยของมอบแด่บิดา มารดา ครูอาจารย์ ผู้วิจัยขอรำลึกถึงพระคุณท่านตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. ขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: CURS ภา ลาดพร้าว, 2553.

จิตติพร ทรศนียากร. การศึกษากระบวนการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2552.

ธนบดี บัวใหญ่รักษา. แนวทางในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. วิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2550.

พระสอนศีลธรรม,สำนักงาน. แผนยุทธศาสตร์พระสอนศีลธรรมในช่วงแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฉบับที่ 11 (2555-2559). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: หจก.เซนปรีนติ้ง, 2558.

รุ่งทิพา จันทน์วัฒนวงษ์. การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความสามารถของครูในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดในศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2559.

วัฒนธรรม, กระทรง. คู่มือการดำเนินงานตามโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ปีงบประมาณ 2549. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2549.

สุวัฒน์ ศรีจันทวงศ์. แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2550.